

Po prej omenjenem zakonu se ne more na zvišanje storitev misliti, ker rezervni zaklad še ni mogel doseči zahtevane višine.

Če bi se pa ta pogoj spolnil, tedaj naj bi se po mnenji c. kr. obrtnega nadzornika raje podaljšala doba podpiranja ali pa znižali prispevki udov, nego zvišala bolniščina. To bi bilo koristnejše za pomočnike, kakor nameravana, toda po zakonu neopravičena zvišana blagajnična storitev.

Odsek tedaj predlaga: Zbornica naj v tem zmislu svoje mnenje izreče. — Predlog se sprejme.

V. Zbornični svetnik Josip Kušar poroča o novih pristojbinah mestne klavnice v Ljubljani.

Ko je poročevalec povdaril, da pristojbine označene v § 24 pravilnika mestne klavnice v Ljubljani odgovarjajo tukajšnjim razmeram in se morajo radi tega za popolnoma primerne smatrati, nasvetuje v odsekovem imenu: Zbornica naj v zmislu tega poročila c. kr. deželni vladi poroča. — Predlog se sprejme.

VI. Provizorični predsednik Iv. Baumgartner poroča o dopisu dunajske trgovske in obrtniške zbornice, glasom katerega se je ista obrnila do c. kr. trgovskega in železniškega ministrstva s prošnjo, da naj se vsaka nameravana prememba obstoječega obratnega pravilnika samega ali dodatnih določil k temu principiarno pred potrditvijo naznani trgovskim in obrtniškim zbornicam, da se te posvetujejo in izrečejo svoje mnenje, oziroma trgovsko ministrstvo prosi, da se prizadevanja, ki se tega tičejo, kolikor mogoče podpirajo.

V uvodnih določilih železniškega obratnega pravilnika je določeno, da so dodatna določila železniških uprav, katere obratni pravilnik dopolnjujejo pripuščene s privoljenjem nadzornega oblastva. Na podlagi teh paragrafov so železnice dognale do sedaj veliko število dodatnih določil, katera so včasih omejevale pravice občinstva.

Ker je tedaj železniškim upravam vsikdar na voljo dano vnovična dodatna določila nasvetovati, nemogoče je pa določila potrditi, ki omejujejo pravice občinstva. Ker trgovske in obrtniške zbornice morajo v prvi vrsti pospeševati in zastopati koristi občinstva, smejo tedaj zbornice zahtevati pravico, da se jih zasliši o predlogih za premembo dodatnih določil pred potrditvijo.

V istini lahko zasliši c. kr. železniško ministrstvo o teh vprašanjih državni železniški svet, v katerem so tudi zbornice zastopane, toda isti se zbira samo dvakrat v letu, in vsled tega bi direktno zaslišanje zbornic bilo koristno, ker bi mogle dotične predloge natančneje prevdariti, in to zaslišanje zbornic bi tudi vse postopanje bolj pospešilo nego samo zaslišanje državnega železniškega sveta.

Ker odsek uvidi, da je ta uloga dunajske zbornice posestrime opravičena, predlaga: Zbornica naj

se pridruži tej prošnji z enako ulogo. — Predlog se sprejme. (Konec sledi.)

Vrednost gnojnice.

Vsak kmetovalec ve, koliko je vreden hlevski gnoj, vzlic temu pa vidiš le rekdokdaj, da bi kmetovalci tudi gnojnico tako nabirali kakor gnoj in jo potem tudi prav porabili. Da malokje, pri najboljših kmetovalcih, je videti gnojnične jame, žalibog je na malone povsod videti, da teče gnojnica po potu in po vasi naprej in se zgubi. To kaže, da večina naših kmetov še dandanes ne ve ali pa ne verjame, da zamore gnojnica na naših poljih, posebno pa še na travnikih, mnogo koristiti in celo hlevski ali pa umetni gnoj nadomestiti.

Glavne tvarine v gnojih sploh so: dušik, fosforova kislina in kali. Te tvarine kupujemo tudi v umetnih gnojilih. V gnojnici se nahajajo 0.15 % dušika, 0.50 % kalija in nekaj kisline. Ako računamo po vrednosti umetnih gnojil, je jeden hektoliter gnojnice vreden 25 kr. Od ene srednje goveje živine se dobi na leto okoli 30 do 40 hektolitrov gnojnice; od 5 krav n. pr. se lahko nabere na leto 150 hektolitrov gnojnice in ako hektoliter računimo samo po 20 kr., znaša to na leto 30 do 40 gld. Kakor se pa sedaj ravna z gnojnico, da se namreč deloma posuši, deloma pa izteče, izgubimo gotovo polovico ali pa vsaj zgoraj navedeno vrednost t. j. do 20 gld. Ta dokaz je sicer le bolj znanstven, vidi se pa vendar iz njega, da je nepravilno in zanikrno ravnanje z gnojnico kmetovalcu na škodo.

Navadno se gnojnica zbira v odprtih in plitvih gnojničnih jamah poleg hleva. Potrebno pa je, da se naredi jame iz cementa in kamna. V majhnih kmetijah, kjer nimajo veliko živine, more jo kmetovalec sam napraviti, namesto cementa in kamna naj pa vzame ilovico. Glavna reč je le, da gnojnica ne more izteči. Naravnost iz hleva v jamo naj se naredi jarek, po katerem teče gnojnica iz hleva. Za izvožnjo na polje naj se rabi sod ali druga primerna posoda.

Gnojnici pa manjka fosforove kislina. To važno snov potrebujejo rastline ravno tako, kakor dušik in kalij, ki se nahajata v gnojnici. Večletno gnojenje s samo gnojnico provzroči, da se zaredi različen plevel. To se je že marsikateremu dogodilo in ga vstrašilo. Manjkajoča kislina se nadomesti s superfosfatom. Na 400 litrov gnojnice se vzame 1 kilogram superfosfata, ali pa na 100 litrov $\frac{1}{4}$ kilograma. 100 kilogramov superfosfata velja 5 gld. 70 kri in na tej množini ima jeden kmetovalec celo leto zadosti.

Najugodnejši uspehi se dosežejo z gnojnico na travnikih. Pri sodu mora biti na zadnjem kraju voza luknja in naprava, da se iztekajoča gnojnica enakomerno razdeli in sicer tako široko, kakor je širok voz. Travnik se

gnoji navadno v mesecu marcu ter v mesecu aprilu, ob letu pa neposredno po košnji Izrasla trava se z gnojnico ne sme gnojiti, ker bi utegnila po nji dišati. Opomniti moram še, da je sveža gnojnica za mlado travo preostra in da jo je treba pustiti nekaj tednov v jami. Ako je pa treba travnik s svežo gnojnico politi, naj se pred porabo prilije polovico vode, da postane gnojnica manj ostra. Kmalu se na travnikih vidi, da je na pognojenih krajih trava bolj temna, večja in tečnejša.

Poskušnje so do dobrega izkazale, da prinese gnojnica v mnogih slučajih isti uspeh, kakor umetna gnojila. V Švici, kjer je živinoreja na jako visoki stopinji in kjer so kmetje večinoma v blagostanju, nabirajo skrbno vsako kapljico gnojnice in povišajo ž njo doneske travnikov. Pri nobeni hiši ne manjka gnojnične jame in po vsaki košnji pognoje travnike na novo.

Kmetovalci! Glejte bolje na gnojnico, saj nabiranje ne stane nič. Porabite jo za gnojenje travnikov, da tako pridelate več krme; s tem bode mogoče več ali pa boljše živino rediti.

***** * * * * * Poučni in zabavni del. * * * * * *****

Kaj se je Makaru sanjalo.

Ruski spisal V. Korolenko; prevel M. Hostnik.

(Vse tiskovne pravice prihranjene.)

(Konec.)

Začel je preštevati svoja dela, in dasi je pomnil vsak udar sekire in vsako posekano prekljo, in vsako brazdo, ki jo je oral, navrgel je vendar cele tisoče prekelj in cele stotine voz drv in stotine hlodov in stotine mernikov, ki jih je baje sejal.

Ko je vse naštel, obrnil se je stari Tojon k popu Ivanu:

— Prinesi no bukve sem.

Takrat je Makar izprevidel, da pop Ivan služi Tojonu za pisarja in se je zelo razjezil, da mu oni po prijateljsko tega ni prej povedal.

Pop Ivan je prinesel velike bukve, jih odprl in začel čitati.

— Poglej no, — rekel je stari Tojon, koliko je prekelj? Pop Ivan je pogledal in je rekel otožno.

— Cele tri tisoče je navrgel.

— Laže! zavpil je Makar razkačen. Gotovo se je zmotil; on je pijanec in je grdo umrl!

— Molči ti! — reče stari Tojon. — Ali je od tebe jemal preveč za krščenje ali za svatbe? Ali je terjal biro od tebe?

— To pa ne, to! — odgovori Makar.

— Vidiš, — reče Tojon; — to pa sam vem, da je rad pil. In stari Tojon se je razjezil.

— Beri zdaj njegove grehe po bukvah, zato ker on je slepar, jaz mu ne verjamem, — rekel je Tojon popu Ivanu.

Mej temi so hlapci vrgli na zlato skledo Makarove preklje in drva in kar je oral in sploh vse njegovo delo. In vsega se je nabralo toliko, da se je zlata skleda tehtnice spustila, lesena pa se je vzdignila visoko in ni je bilo mogoče doseči, tako da so mladi božji hlapci vzleteli na svojih perotih, in cela stotina njih jo je vlekla dolu za vrvi.

Težko je bilo torej delo Čalganca!

Pop Ivan pa je začel čitati iz knjige vse goljufije, in pokazalo se je, da goljufij je bilo: jedenindvajset tisoč devetstotriintrideset; in začel je pop čitati, koliko poličev žganja je Makar popil, in pokazalo se je, da štiristo poličev, — in pop je čital daljše, Makar pa je videl, da lesena skleda tehtnice preteguje zlato skledo in da se uže spušča v jamo, in dokler je pop čital, spuščala se je neprenehoma.

Takrat je Makar pomislil za-se, da mu bo huda predla: pomeknil se je k tehtnici in je poskusil podstaviti nogo pod skledo tako, da bi nihče tega ne zapazil. Pa jeden iz hlapcev je zapazih, in med njimi se je zaslišal šum.

— Kaj imate tam? — vpraša stari Tojon.

— Nogo je hotel podstaviti pod tehtnico, — odgovoril je hlapec. Takrat se je Tojon srdito obrnil k Makaru in rekel:

— Vidim, da si ti slepar, lenuh in pijanec Davki niso plačani, popu lire nisi dajal, izpravnik¹⁾ greši zavoljo tebe in se pridruša, kadar se domisli na-te.

In obrnivši se k popu Ivanu, rekel je stari Tojon:

— Kdo v Čalganu največ naklada na konje in kdo tam največ vozi?

Pop Ivan odgovori:

— Mežnar. On prepeljava pošte ter vozi izpravnika. Takrat je stari Tojon rekel:

— Dajte tega lenuha mežnarju za konja, naj mu vozi izpravnika, dokler bo mogel krevsati. Potlej bomo pa uže videli . . .

In komaj je stari Tojon izrekel to besedo, odprla so se vrata in v kočjo je prišel sin starega Tojona in sedel na desno roko od njega.

In sin je rekel:

— Slišal sem tvojo sodbo . . . Dolgo sem živel na svetu in vem, kako je tam: težko bo ubožcu voziti izpravnika! Pa . . . naj bo tako! Samo da morda še kaj pove. Govori, ubožec!

Takrat se je zgodilo nekaj čudnega. Makar, taisti Makar, kateri v življenji nikoli ni govoril deset besedij zaporedoma, občutil je v sebi hipoma dar govora. Začel je govoriti in sam se je začudil. In zgodilo se je, kakor da sta dva Makara: jeden je govoril, drugi pa poslušal in se čudil. Svojim ušesom ni verjel. Govor se mu je lil plavno in strastno, besede so lovile jedna drugo in se stavile v dolge, pravilne redi. Ni se bal. Če se mu je včasih tudi zalétalo, vendar si je takoj pomagal in je kričal dvakrat glasneje. Glavna stvar pa je: on je čutil sam, da govori prepričevalno.

¹⁾ Okrajni glavar.